

Lehdistötiedote

Luxemburg, 26. huhtikuuta 2022

Henkistä omaisuutta ei suojata EU:ssa täysimääräisesti

Teollis- ja tekijänoikeudet ovat tärkeitä tietotaloudessa: niillä varmistetaan, että yritykset ja suunnittelijat voivat hyötyä luomuksistaan. Lisäksi kyseiset oikeudet antavat kuluttajille varmuutta tuotteiden laadusta ja turvallisuudesta. Euroopan tilintarkastustuomioistuin kuitenkin varoittaa tänään julkaisemassaan erityiskertomuksessa, että EU:n lainsäädäntökehys, jolla henkistä omaisuutta suojataan, ei ole niin vaikuttava kuin se voisi olla. Vaikka voimassa oleva kehys antaa jonkin verran takeita, tiettyjä puutteita on edelleenkin. Ne koskevat varsinkin EU:n mallidirektiiviä ja EU:n maksumekanismia. Tarkastajat korostavat myös, että EU:n ja kansalliset järjestelmät olisi hyödyllistä yhdenmukaistaa toistensa kanssa nykyistä paremmin.

Teollis- ja tekijänoikeudet ovat ratkaisevan tärkeitä EU:n maailmanlaajuisen kilpailukyvyyn kannalta. Teollis- ja tekijänoikeusintensiiviset teollisuudenalat tuottavat lähes puolet (45 prosenttia) EU:n taloudellisesta toiminnasta. Niiden tuotannon arvo on 6,6 biljoonaa euroa, ja ne luovat lähes kolmanneksen (29 prosenttia) EU:n kokonaistyöllisyydestä. On arvioitu, että laillinen talous menettää väärennettyjen tuotteiden vuoksi 83 miljardin euron myynnit joka vuosi. Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto (EUIPO) on äskettäin arvioinut, että jos tuoteväärennösongelmaan puututtaisiin vaikuttavalla tavalla, EU:n talouteen syntyisi 400 000 työpaikkaa. Tuoteväärennöksiin liittyy myös merkittäviä turvallisuusriskejä, kuten hiljattain covid-19-pandemian yhteydessä kävi havainnollisesti ilmi. Näistä syistä Euroopan komissio, muut EU-elimet (kuten EUIPO) ja jäsenvaltioiden viranomaiset tekevät lujasti työtä varmistaakseen, että teollis- ja tekijänoikeuksia noudatetaan kaikkialla EU:n sisämarkkinoilla.

”Teollis- ja tekijänoikeudet ovat elintärkeitä EU:n taloudelle: niiden avulla kannustetaan innovaatioihin ja investointeihin samalla kun torjutaan väärennöksiä haittavaikutuksineen”, toteaa tarkastuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Ildikó Gáll-Pelcz. *”Tämähetkinen EU:n kehys ei kuitenkaan anna kaikille teollis- ja tekijänoikeuksille niiden tarvitsemaa suojaa. Me toivomme, että suosituksemme auttavat EU:ta parantamaan tuota suojaa sille tasolle, jota sisämarkkinat edellyttävät.”*

Tarkastajat toteavat, että EU:n tavaramerkkejä suojataan lainsäädännöllä ja tukitoimenpiteillä. Samalla he kuitenkin huomauttavat, että EU:n mallidirektiivi, jolla pitäisi olla sama vaikutus kaikkialla EU:ssa, on puutteellinen. Malleja koskeva EU:n sääntelykehys on nykymuodossaan epätäydellinen ja vanhentunut. Tästä on seurannut se, että kansalliset ja EU:n järjestelmät ovat epäyhdenmukaisia ja eri jäsenvaltioiden haku-, tutkimus-, julkaisu- ja rekisteröintiprosesseissa voi

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

esiintyä toisistaan poikkeavia käytäntöjä. Tämä johtaa oikeudelliseen epävarmuuteen. Lisäksi tarkastajat kiinnittävät huomiota siihen, että ei ole olemassa EU:n laajuista järjestelmää, joka suojaisi kaikkia tuotteita. Maantieteellisiä merkintöjä koskeva EU:n kehys kattaa pelkästään maataloustuotteet. Se ei koske esimerkiksi käsiteollisuustuotteita tai teollista muotoilua, joita tosin suojataan joidenkin jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä.

Tarkastajat asettavat kyseenalaiseksi myös EU:n maksumekanismiin, sillä he ovat havainneet merkittäviä eroja EU:n maksujen ja kansallisten viranomaisten veloittamien maksujen välillä. Tarkastajat totesivat, että teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvä EU:n maksurakenne ei vastaa todellisia kustannuksia. Vaikka kriteerejä maksujen määrittämiseksi EU-tasolla onkin, tarkastajat katsovat, että selkeä menetelmä, jolla maksujen rakenne ja määrä vahvistettaisiin, puuttuu. Lopputuloksena on liian korkea maksutaso, joka tuottaa kasautuvia ylijäämiä. EUIPON tileissä varainhoitovuodelta oli yli 300 miljoonan euron ylijäämä. Tarkastajat korostavat, että tämän on vastoin EU:n lainsäädännössä vahvistettua periaatetta, jonka mukaan talousarvion on oltava tasapainossa.

Vaikka EU:n kehys, jolla teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamista valvotaan, on olemassa ja toimii yleisesti ottaen hyvin, tarkastajat kiinnittävät huomiota tiettyihin puutteisiin kehysten täytäntöönpanossa. Erityisesti he toteavat, että teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettua direktiiviä ei sovelleta yhdenmukaisesti kaikkialla EU:ssa. Niinpä sen avulla ei kyetä takaamaan, että teollis- ja tekijänoikeuksien suoja olisi yhtä korkeatasoinen kaikkialla sisämarkkinoilla. Myös jäsenvaltioiden tullivalvonnassa on puutteita ja epäyhdenmukaisuutta, mikä sekin heikentää teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa ja väärennösten torjuntaa. Näin ollen teollis- ja tekijänoikeuksien suoja EU:ssa vaihtelee tuontipaikan mukaan. Tarkastajat toteavat myös, että käytännöt, jotka koskevat väärennettyjen tuotteiden tuhoamista, vaihtelevat EU:ssa. He varoittavat, että väärentäjät saattavat tämän seurauksena tuoda tavaransa EU:hun niiden paikkojen kautta, joissa valvonta ja seuraamukset ovat vähemmän tiukkoja.

Taustaa

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva EU:n sääntelykehys perustuu EU:n asetuksiin ja direktiiveihin sekä olemassa oleviin kansainvälisiin teollis- ja tekijänoikeuksia koskeviin sopimuksiin. Kehyksen on määrä tarjota suojaa kaikissa EU:n jäsenvaltioissa luomalla yhtenäinen EU:n järjestelmä, joka koostuu EU:n ja kansallisista teollis- ja tekijänoikeuksista.

Erityiskertomus nro 06/2022 *EU:n teollis- ja tekijänoikeudet: suoja ei ole täysin vedenpitävä* on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (eca.europa.eu).

Vuonna 2019 Euroopan tilintarkastustuomioistuin antoi lisäksi lausunnon ehdotuksesta EUIPON budjettikomitean varainhoitoasetukseksi. Lausunnossaan tilintarkastustuomioistuin kehotti käyttämään ylijäämävaroja tuottavalla tavalla.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetystä suosituksesta pannaan täytäntöön.

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547